

PRAHA 1950 (3)

Účast předchůdce současného KF 00-15 na organizaci Celostátní výstavy aneb pohled z lidského a osobnostního hlediska.

„Na jaře letošního roku bylo po jednání s úředními a politickými místy rozhodnuto, aby byla proponována celostátní výstava poštovních známek „Praha 1950“.“

Účelem výstavy je propagace poštovní známky, prohloubení zájmu pracujících a mládeže o známkové sběratelství. Z důvodu toho je dán letošní výstavě i nový směr tím, že výstavní exponáty tvoří výlučně kolektivní sbírky filatelistických spolků, závodních klubů odborů ROH, pracujícího dorostu a mládeže.“

Václav Matura, předseda Výstavního výboru PRAHA 1950 v úvodu svého příspěvku „PRAHA – 1950“ v Katalogu Celostátní výstavy poštovních známek PRAHA 1950 (str. 19).

Václav Matura filatelistou, zakladatelem filatelistického spolku, III. místopředsedou Ústředí čs. filatelistických spolků, členem odboru filatelie Závodního klubu zaměstnanců města Prahy (nynější klub 00-15), kde zastával funkci jednatele této entity. Byla mu nabídnuta funkce předsedy výstavního výboru výstavy, kterou přijal.

Další činovníci zmíněného odboru filatelistů (jeho přímým následníkem je dnešní pobočný spolek SČF s názvem Klub filatelistů, sběratelů specializovaných oborů 00-15, Praha) ve vytvořeném výstavním výboru se též aktivně zapojili do práce na přípravách výstavy.

Společně s Václavem Maturou se do práce zapojili i další členové zmíněného spolku – **Václav Nebeský, Miloslav Boušek a zcela i někteří další. Tím tento spolek se stal neformálním organizátorem výstavy. Hlavním organizátorem bylo Ústředí čs. filatelistických spolků. Alespoň po organizační stránce. Politicky měl pod dozorem v té době jiný orgán, či spíše orgány.**

Výstavní výbor pracoval ve složení: Václav Matura, předseda, Miloslav Boušek, místopředseda, Karel Basika, jednatel, Josef Mlejnek, pokladník, prof. František Ketzek, předseda sboru znalců, arch. Albert Jonáš, který byl architektem výstavy.

Pracovaly i výstavní odbory: finanční (Miloslav Boušek), technický (Karel Rathauský), propagační (František Smolík), společenský (dr. Vladimír Piskač), ubytovací (Tomáš Šlais), pro výběr výstavních exponátů (prof. František Ketzek), kulturní (Antonín Vopelák) a odbor mládeže (Václav Nebeský).

V odborech pracovalo dále sedm filatelistů.

Tehdejší Závodní klub zaměstnanců města Prahy (odbor filatelie), který v roce 1950 měl celkem 586 členů) a jeho schůzky se konaly v restauraci ROMA v tehdejší Praze XII, jednou týdně vždy večer o 19. hodině. Pracoval ve složení:

Předseda: Josef Kolařík

Jednatel : Václav Matura

Pokladník: Jiří Hesoun

Správce kolování: František Krejča

V Ústředí byli též zástupci spolku – již zmíněný Václav Matura (III. místopředseda), Miloslav boušek (účetní) a Václav Nebeský (referent patronátů mládeže). Možná, že i další, ale přesné důkazy o tom nemám.

Výstava představila exponáty Československé pošty n.p. (viz příloha Poštovního věstníku č. 44), kde přitáhly pozornost především rámy 24, 25 a 26. Tam se vystavily výběr příležitostných a pamětních razítek z let 1919 – 1939 a 1945 – 1950, jakož i celiny (tisky archu různými barvami a ukončený tisk). Ty byly k vidění U Hybernů.

Dále návštěvníci viděli pouze **kolektivní exponáty či expozice spolků. Třída byla nazvána "EXPOSICE SPOLKŮ". Celkem jich bylo 49. Náš klub vystavil exponát č. 34 „Ukázky z klubové sbírky: speciální expozice“. Slovo „speciální“ dá tušit, že hlavním autorem byl Václav Nebeský. Škoda, že nemáme žádné podvědomí o struktuře exponátu a obsažených materiálech.**

V ostatních exponátech se ukázaly hlavně poštovní známky, ale bylo možno vidět i celistvosti, dopisy, sběratelské zajímavosti, razítka, tzv. starou poštu, polní pošta, celiny. Ucelenými sbírkami poštovní historie přispěly zejména N8rodní spolek sběratelů poštovních známek v Praze, Klub českých filatelistů v Litomyšli, Klub filatelistou v Žiline a Klub filatelistů v Pardubicích. Tyto exponáty viděli návštěvníci v Obecní domě hl. m. Prahy.

Do katalogu výstavy přispěli i Václav Matura a Václav Nebeský svými články, které reprodukuji.

Výstava přinesla kvalitní průvodní filatelistické materiály, které díky umělcům a výtvarníkům měly vysokou úroveň. Byly jimi příležitostné známky, aršík, propagační nálepky, tiskový list, FDC, příležitostná doporučená nálepka, ruční příležitostné razítko, strojové příležitostné razítko. Pestrost materiálů lze najít na stránkách www.google.com. Materiály jsou i náplní aukčních nabídek a specializovaných katalogů.

Výstava, se konala v době poplatné státní a politické ideologii. Nicméně, i když zmizeli z libreta individuální sběratelé, přesto bylo možno vidět i práci individuálních sběratelů. Jejich rukopis byl nezmazatelný. Nepodařilo se ani vymizet široký rozsah sběratelství a filatelie., i když byl důraz na poštovní známky zemí nově vytvořeného socialistického tábora a i když začala prosakovat angažovaná námětařina. Ke slovu se dostaly i specializované obory a doklady poštovní historie, i když řádně zcenzurované. Tabu byl zvláštní druh přepravy poštovních zásilek, zejména z období 1938 – 1945. Dávne polní pošty byly připuštěny.

Nedohledatelným dokumentem je palmáre. Nemůžeme si vytvořit jasné závěry, i když zárukou byly osobnosti, které „rozhodovaly“ či moderně jurovaly. Rozhodčí sbor vedl předseda František Ketzek a jeho členy tvořili různé osobnosti z různých institucí (úředníci, úderníci. filatelisté tělem a duší, mezi něž patřil i Václav Nebeský, zástupci zaměstnanců a zástupci úředníků ústředních orgánů). Dohlíželi i znalci soudní a znalci Ústředí (Basika, Liška, Mrňák, Munk, Šulc). Lidová filatelie nedostala průchod tak, jak se očekávalo. Na povrchu možná ano, uvnitř se filatelistické jádro nedalo. Dodávám, že Ústředí v té době vedl František Smolík.

V čestném předsednictvu zasedli: Václav Kopecký (hlavní předseda), Zdeněk Nejedlý, Václav Vacek, Alexander Horák, František Zupka, Jaroslav Kolář Jan Vodička, Zdeněk Hejzlar, Gertruda Sekaninová – Čákrťová, Jaroslav Reimoser a Miloslav Laipert, tedy úplně nová garnitura představitelů státu a institucí – ministři a náměstci ministrů, pověřenci, primátor, předseda ÚRO, předsedové odborů, členové KSČ a též ÚV KSČ, předseda ČSM, ústřední ředitelé. Nová doba a pořádky začaly. Čtenář, který má aspoň základní povědomí o okolnostech a osobách zúčastněných v této akci, si udělá obrázek sám. Dobrá společnost poplatná době Tedy bez komentáře.

Každopádně je potěšitelné, že tato výstava se konala, i když za obtížných podmínek měnícího se řádu s tím, že rok 1950 byl jeden z nejhorších. Někteří organizátoři stres a napětí a pravděpodobně i různé tlaky svým zdravím a tím nejdražším – životem. Václava Maturu krátce po skončení výstavy skolil infarkt. Čest jeho památce! Všem „dělníkům filatelie“, kteří přispěli k uskutečnění a organizaci této výstavy, patří nicméně též dík. Při dalších výstavách se již nikdy kolektivní exponáty nevystavily....

Praha — 1950

Na jaře letošního roku bylo po jednání s úředními a politickými místy rozhodnuto, aby byla proponována celostátní výstava poštovních známek „Praha 1950“.

Účelem výstavy je propagace poštovní známky, prohloubení zájmu pracujících a mládeže o známkové sběratelství. Z důvodu toho je dán letošní výstavě i nový směr tím, že výstavní exponáty tvoří výlučně kolektivní sbírky filatelistických spolků, závodních klubů odborů ROH, pracujících dorostu a mládeže.

Valná hromada Ústředí čsl. filatelistických spolků v Praze pověřila členstvem ve výboru řadu nových členů. Změna tato přinesla a ukázala všem členům Ústředí nové pracovní metody, zapojila veškeré organizované členstvo na spolupráci a zbavila kluby všech přežitků kapitalismu. Ústředí také zainteresovalo do sběratelství závodní kluby, které jsou novými středisky společenského a kulturního života. Víme, že jsou to střediska výchovné politické práce, kulturní tvorivosti pracujících, rekreace a společenských zábav. A tyto závodní kluby budují si i své filatelistické kroužky. Z toho poznáváme, že mezi pracujícími byl již i dříve zájem o sběratelství, že však dnes organizuje tyto do svých kroužků, aby zájem o známku a poznatky sběratelství byl prohlouben. Vždyť poštovní známka není jenom platidlem za přepravu poštovních zásilek, ale i předmětem zábavy a všestranného poučení.

Ze toto nové zaměření se zdařilo, možno zjistiti již z toho, že na letošní výstavě soutěží řada nových závodních klubů s filatelistickými spolky starými a známými. Význam tohoto soutěžení spočívá v tom, že bude možno porovnávat činností práci pracujících, kteří již ve svých začátcích sběratelských odpoutávali se tak od hmotných zájmů. Těžiště své činnosti přenesli na skutečné poslání filatelie: zábavu a rekreaci po práci. Nebude tudíž pro posouzení expozic závodních klubů měřítkem katalogová hodnota, nýbrž hloubka, systematika a úprava.

Na letošní celostátní výstavě „Praha 1950“ bude se letos podílet tolik drobných sběratelů, jako tomu nebylo ještě nikdy. Tím, že nejsou připuštěny putovní sbírky jednotlivců, které pozorný sběratel nacházel na všech výstavách, dána jest příležitost nahlédnouti do ukázkových sbírek drobných sběratelů. Tím je dána příležitost shlédnouti exponáty až dosud ukryvané ze skromnosti v albech sběratelů. A právě tato četná skupina drobných sběratelů vlastní jako celek mnohé a zajímavé doklady, jímž je dnes takto umožněno, aby byly spatřeny širokou obcí sběratelskou.

I způsob odměn za expozice odchyluje se od dřívějších zvyklostí, kdy sběratelství nebylo otázkou záliby, nýbrž předmětem spekulacím. Byli-li kdysi zaměřeni zřetel na obsažené sbírky jednotlivců, kterým finanční prostředky umožnily nakoupiti známky podle obsahu peněženek a byly-li takovéto sbírky ohodnocovány medailemi na všech výstavách, podporoval se tím zájem kapitalistický, který byl prospěšný jednotlivcům, byl však škodlivý sběratelskému celku. Proto dnešní kolektivní expozice budou posuzovány jako takové a zhodnocení jejich bude ne však medailemi, nýbrž vkusným grafickým upomínkovým listem a čestnými cenami. Tak se odstraní osobní zájmy jednotlivců a ocenění snahy socialistické společnosti pro posuzování snah celých klubů a spolků.

